

Čarls Rajt

Pejzaž je poluga savršenstva –  
 namesti je ovde,  
 Ili onde, pa se udalji,  
 Pritisni je i svetlo, slabo svetlo, naoblačiće tvoj korak napred:

Zrno rose, poslednje zrno, otvara se  
 u hiljadama koncentričnih krugova,

Sunčev kvadrat na listu magnolije  
 Otvara nam vrata –  
 ko će među nama zakoračiti napred,  
 kamelija sa braon revera  
 Pod njegovim stopalima, grane šljive pod njegovim stopalima,  
 belo nebo, belo podne,  
 Crkvena zvona što nalik na monahe pevuše himnu?

---

Dnevnik i pejzaže  
 -- obezvređene forme, obezvređene sadržaje –  
 Pokušao sam da oživim, kroz dah i krv,  
 da od njih ponovo napravim celinu

Kroz jezik, sa punom pažnjom –  
*Verona mi fe', disfecemi Verona*, ide pesma.  
 Pevušio sam je, premostio prazninu

Uzalud.  
 April je. Godina počinje izvan reči,  
 izvan mene i predstave o meni, izvan  
 Mesečevog leda i letnje oluje. Izvan svega.

---

Kako oblaci liče na prošlost,  
Dok se skupljaju i nestaju duž horizonta,  
Menjaju planine,  
polažu svoje senke pod naša stopala  
da preko njih prelazimo.

Iz njihove utrobe pada vatra i led,  
Pada ono što mi pamtimo a što ipak pamti nas,  
Pada zemlja i pada vazduh.

Mada nas nijedno ne može uskrsnuti, niti spasiti,  
Putuje, kako mora, uvek odvojeno u suprotne uglove.  
Nijedno nije bilo tamo kuda mi idemo,  
lišeni hrabrosti.

---

Usamljenost. Kod Morandija, Sezana, sve je pitanje usamljenosti.  
I kod Rotka. Naročito Rotka.  
Razdvajanje od onog što bi nas iscelilo  
posle slikarstva, posle umetnosti.

Reči i boje, crne note, bele note.  
Muzika i pejzaži; muzika, pejzaži i rečenice.  
Pokreti gde nema ni melema, ni posrednika.

Dva zvučna polja, horizont – linija između dva ambisa,  
Obično bela, uvek nema.  
Rotko je mogao da izabere jedno da u njega potone. To je i učinio.

---

Za vreme Drugog svetskog rata živeli smo u Oak Ridžu, u Tenesiju,  
Značke i kapije, provere, vladino domaćinstvo, vladina  
pravila.  
Odmah pored kuće u kojoj smo živeli bio je admiral sa dve zvezdice.

Naučio sam nekoliko stvari za tri dodatne godine u  
Oak Ridžu  
Jednu kada sam prvi (i jedini) put raznosio novine, drugu  
Pošto sam prvi (i jedini) put išao u krađu.

Međutim, sa jednom stvari koju sam naučio nisam znao šta ću:  
Smrt je u vodi, život je izlazak.  
Još uvek ne znam, iako ništa osim toga nije važno, čini se,  
čak ni približno važno.

(Iz ciklusa *APOLOGIA PRO VITA SUA*)

(Sa engleskog prevela **Marija Rakić**)